Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Sant Cristòfol de Monteugues

Figaró-Montmany

Ubicació

Comarca:	Vallès Oriental
Lloc/Adreça:	Sant Cristòfol de Monteugues
Emplaçament	Al peu del camí de la Garriga a la Creu de Can Plans, Can Plans i el Figaró.

Coordenades:

Latitud:	41.71629
Longitud:	2.29994
UTM Est (X):	441766
UTM Nord (Y):	4618514

Classificació

Número de fitxa	08134-2
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval Romànic Gòtic Modern
Segle	XI-XVI
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Altres
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Vic. C/ Santa Maria, n. 1. 08500. Vic.
Autoria de la fitxa	Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa:	dl., 31/01/2005 - 00:00

Descripció

Actualment l'església de Sant Cristòfol de Monteugues és una capella d'una sola nau, coberta amb volta de canó, i amb dos arcs torals apuntats que semblen posteriors a la construcció del temple. A llevant

l'encapçala un absis d'eix desplaçat respecte de la nau i tres arcs en gradació que formen un ampli presbiteri. A l'exterior de l'absis resten encara unes arcuacions mig esborrades pels arrebossats i les emblanquinades i una enguixada cobreix la volta de quart d'esfera de l'absis i els arcs en gradació. Els murs laterals i de ponent tenen un gruix d'1,5 metres el que fa suposar que foren refets per reforçar la volta, tot i que al mur de la façana de migdia hi ha dos contraforts que en contraresten el desplom. A l'exterior de l'absis resten encara unes arcuacions, mig cobertes pels arrebossats i les emblanquinades successives. Tot l'aparell, de fet, resta molt amagat, però el poc que es pot veure és de carreus ben disposats. La porta de la façana sud està formada per una arcada de dovella senzilla, sense cap altre element. A la façana de ponent hi ha un campanar de cadireta que pertany, com la nau, a una època posterior. L'aparell resta ocult i el poc que es deixa veure és de carreus regulars ben col·locats. Aquest edifici es troba situat sobre un petit turó i tancat per un petit recinte situat a l'espai d'accés i adossat a la mateixa capella.

Observacions:

L'ermita de Sant Cristòfol de Monteugues es troba en un collet prop del límit del terme municipal per l'extrem de migjorn, entre els masos dels Valls i Plans, en una cota de 675 m snm. S'accedeix per una pista d'uns 3 Km que surt del cantó de llevant de la carretera de la Garriga a la N-152, Km 39 després de les indústries Sati. També s'hi accedeix des del Figaró a través de can Plans i direcció el collet i la creu de Can Plans i per Vallcàrquera des de Dosrius per una pista poc accessible. Hi ha notícies de l'existència d'un capitell procedent d'aquesta església que malauradament ha desaparegut.

Història

Esmentada per primer cop l'any 1021 Sant Cristofol és una antiga església parroquial que es troba enlairada entre el Figaró i la Garriga, enmig dels dos grans masos de Plans i Valls, que n'han estat des del segle XIV la única feligresia. Una llegenda basada en la inscripció d'una campana del segle XV feta pel fonedor Carles Many al lloc veí del Pla de la Batalla, pretenia que l'església havia estat fundada per l'emperador Carlemany en acció de gràcies per una batalla guanyada contra els àrabs. De fet no hi ha constància documental expressa de la vinculació de les esglésies de Montmany a la parroquial de la Garriga en aquesta època ni de que totes les esglésies de Montmany existissin al 966. Tot i la manca de documents és lícit identificar aquestes esglésies com a filials de la Garriga, i, en el cas de Sant Cristòfol, aquesta com a tal fou cedida al 1139 al monestir de Santa Maria de l'Estany, el qual en tingué el patronat fins als segles XV o XVI, segons s'exposa en documents de la Garriga o Sant Pere de Vallcàrquera. Així no obstant, tenia categoria parroquial segons una venda de terres del 1032 al lloc dit Camp de Mascaró, de la parròquia de Sant Cristòfol de Monte Eguas. La manca de poblament va fer que s'unís a efectes pràctics a Sant Pere de Vallcàrquera en qualitat de sufragània. L'any 1508 l'església de Sant Cristòfol es trobava ben tancada i s'hi havia fet reparacions ordenades en l'anterior visita de l'any 1498. A fora, el campanar tenia dues campanes, i a dins, hi havia un altra major amb una ara i les corresponents relíquies, cobert per tres tovalles, un pal·li estampat i un cor en mal estat. El temple tenia un altre altar dedicat a Santa Maria, de pedra i tapat amb les tres tovalles i pal·li però sense cor. El ciri pasqual, que es beneïa a l'església parroquial de Vallcàrquera, un altre i encara cinc més col·locats en una brandonera, els pagaven els parroquians. Del sostre penjaven dues llànties mantingudes també pels parroquians, tot i que en una d'elles cremava un quarter d'oli donat "singulis annis ex antiquissima possessione" per la casa Blancafort de La Garriga. També penjava del sostre una campaneta. A l'església hi havia una creu de fusta pintada. A causa de l'abandonament li va caure la volta primitiva i per això, al 22 de març de 1572, el vicari general de Barcelona va donar permís perquè es construís una volta nova i també es va reforçar la nau i es va obrir un portal nou. Fou profanada el 1936 i restaurada el 1943. S'hi celebra cada any un concorregut aplec per la festa patronal. Des de 1957 pertany a la diòcesi de Vic.

Bibliografia

AADD. 1998.El Vallès Occidental, el Vallès Oriental. Guies Comarcals. Catalunya romànica. p. 157-158. AADD. 1982. Geografia Comarcal de Catalunya. Vallès oriental i Vallès occidental. Barcelona. AADD. 1984. Sant Cristòfol de Monteugues. Catalunya Romànica, Vallès Oriental vol. XVIII: església 344. AADD. 2004. Pas a pas. 3 excursions per conèixer la natura, el paisatge i la història de Figaró-Montmany. Ajuntament de Figaró-Montmany. GAVÍN, J.M. 1990. Vallès Oriental. Inventari d'Esglésies. Arxiu Gavín. Vol. 23. n. 215. p. 103. OLIVER, J. 2000. Història de Figaró-Montmany. Vol. 1: Figaró abans de ser-ho, Ajuntament de Figaró-Montmany. OLIVER, J. 2004. Figaró-Montmany. Col·lecció d'imatges i records n. 136. Vienna Edicions. PLADEVALL, 1974; PLADEVALL-VIGUÉ 1978, P. 101-102; VALL-MASVIDAL, 1983, p. 84. CATALUNYA ROMÀNICA APF I MAB p. 344.